

**«ՖԱՐՄ ԿՐԵԴԻՏ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ»
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ**

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՍՈՎ

31 Դեկտեմբեր 2011թ.

**BAKER TILLY
ARMENIA**

ԵՐԵՎԱՆ 2012թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	
1. Հիմնական գործունեություն	9
2. Հայաստանյան գործարար միջավայրը	9
3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը	9
4. Հաշվապահական հաշվառման կարևոր սկզբունքները	10
5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ	19
6. Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր	19
7. Արտարժույթային գործարքներից ստացված զուտ շահույթ (վնաս)	19
8. Այլ եկամուտներ	19
9. Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (ծախս)/եկամուտ	19
10. Անձնակազմի գծով ծախսեր	20
11. Այլ ծախսեր	20
12. Շահութահարկի գծով ծախս	20
13. Կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ բանկերում	21
14. Ավանդներ բանկերում	22
15. Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	22
16. Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	23
17. Հիմնական միջոցներ	24
18. Ոչ նյութական ակտիվներ	25
19. Այլ ակտիվներ	25
20. Փոխառություններ	26
21. Այլ պարտավորություններ	26
22. Կապիտալ	26
23. Պայմանական պարտավորություններ	26
24. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ	27
25. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը	28
26. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժանկետների վերլուծություն	29
27. Ռիսկի կառավարում	30
28. Կապիտալի համարժեքություն	36

**BAKER TILLY
ARMENIA**

22 Hanrapetutyán Street
0010 Yerevan
Republic of Armenia
Tel: +374(10) 582-487
Tel: +374(10) 582-478
Fax: +374(10) 562-404
Email: info@bakertillyarmenia.com
www.bakertillyarmenia.com

24 Մարտ 2012
№ 011203

Հ Ա Ս Տ Ա Տ ՈՒ Մ Ե Մ

«Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ
Գլխավոր տնօրեն

Փ.Գևորգյան

Առդիտորական ծառայությունների իրականացման
լիցենզիա թիվ ԱՃ054՝ արված ՀՀ ֆինանսների
և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» ՈՒՎԿ ԱԿ-ի
Փայատերերին

Մենք իրականացրել ենք «Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» ՈՒՎԿ ԱԿ-ի, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար ղեկավարության պատասխանատվությունը

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում սույն հաշվետվությունների՝ ֆինանսական հաշվետվության միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման համար: Այդ պատասխանատվության շրջանակներում է համապատասխան ներքին վերահսկողության մշակումը, կիրառումը և պահպանումը՝ խաբեության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման համար, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրությունը և կիրառումը, ինչպես նաև տվյալ հանգամանքներում նպատակահարմար հաշվապահական գնահատումների կատարումը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է իրականացված աուդիտի հիման վրա կարծիք արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտների համաձայն: Այդ ստանդարտները պահանջում են, որ մենք պահպանենք էթիկայի կանոնները և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք բավարար երաշխիքներ առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտը ներառում է ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցների ձեռքբերմանն ուղղված ընթացակարգերի իրականացում: Ընթացակարգերի ընտրությունը հիմնված է աուդիտորի դատողությունների վրա՝ ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորն ուղումնասիրում է «Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» ՈՒՎԿ ԱԿ-ի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և արժանահավատ ներկայացման ապահովմանն ուղղված ներքին վերահսկողությունը՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր մշակելու, սակայն ոչ ներքին վերահսկողության արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է հաշվապահական հաշվառման կիրառվող քաղաքականության համապատասխանության և ղեկավարության կատարած հաշվապահական գնահատումների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները համապատասխան ու բավարար հիմք են մեր աուդիտորական եզրակացության համար:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՌԻԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով արժանահավատ են և տալիս են 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ֆինանսական վիճակի, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի ճշմարիտ ու իրական պատկերը, իսկ հաշվապահական հաշվառումը «Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» ՈՒՎԿ ԱԿ-ում վարվում է «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի և ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան:

Աուդիտոր

Մ.Սկրտչյան _____

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

«31» Դեկտեմբեր 2011թ.

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթ.	31 դեկտեմբ. 2011թ. (ստուգված)	31 դեկտեմբ. 2010թ. (ստուգված)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ		296,165	113,182
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր		(98,359)	(25,463)
Չուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ և ծախս	6	197,806	87,719
Արտարժութային գործարքներից ստացված գուտ շահույթ/ (վնաս)	7	322	5,104
Այլ եկամուտներ	8	200,240	231,077
Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (ծախս)/եկամուտ	9	(32,855)	(11,837)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(209,619)	(168,455)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	17	(17,586)	(16,688)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	18	(746)	(747)
Այլ ծախսեր	11	(75,689)	(68,198)
Շահույթ մինչև հարկվելը		61,873	57,975
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(12,925)	(12,394)
Ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս) հարկումից հետո		48,948	45,581
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Ընդամենը ժամանակաշրջանի Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		48,948	45,581

Ա. Բ.

Արմեն Գաբրիելյան

Վարկային կազմակերպության
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Ն. Կիրակոսյան

Նելլի Կիրակոսյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

«31» Դեկտեմբեր 2011թ.

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթ.	31 դեկտեմբ. 2011թ. (ստուգված)	31 դեկտեմբ. 2010թ. (ստուգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	13	105,382	123,306
Ավանդներ բանկերում	14	147,166	38,448
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	15	2,489,751	1,107,188
Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	16	160,555	112,757
Հիմնական միջոցներ	17	67,883	43,124
Ոչ նյութական ակտիվներ	18	6,261	6,467
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	12	1,655	1,200
Այլ ակտիվներ	19	50,570	40,024
Ընդամենը՝ ակտիվներ		3,029,223	1,472,514
Կապիտալ և Պարտավորություններ			
Փոխառություններ	20	2,404,442	928,363
Ընթացիկ շահութահարկի պարտավորություններ		13,380	12,527
Այլ Պարտավորություններ	21	94,240	82,687
Ընդամենը Պարտավորություններ		2,512,062	1,023,577
Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	22	390,957	371,681
Չբաշխված շահույթ		126,204	77,256
Ընդամենը Կապիտալ		517,161	448,937
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ		3,029,223	1,472,514

Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Կազմակերպության Դեկլարության կողմից 01.03.2012թ. և ստորագրվել Կազմակերպության Գլխավոր գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից: 1-ից 28 ծանոթագրությունները կազմում են հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Արմեն Գաբրիելյան

Վարկային կազմակերպության
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Նելլի Կիրակոսյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

«31» Դեկտեմբեր 2011թ.				
				(հազար դրամ)
	Բաժնետիրական կապիտալ	Իրական արժեքի պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը՝ 31 դեկտեմբերի 2010թ. դրությամբ	371,681	-	77,256	448,937
Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների ընդհանուր արդյունքը և էական սխալների ճշգրտումը	-	-	-	-
Հաշվետու ժամանակահատվածի շահույթ		-	48,948	48,948
Բաժնետիրական կապիտալի աճ	19,276	-	-	19,276
Մնացորդը՝ 31 դեկտեմբերի 2011թ. դրությամբ (ստուգված)	390,957	-	126,204	517,161

Ա. Բ.

Ն. Կիրակոսյան

Արմեն Գաբրիելյան
Վարկային կազմակերպության
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Նելլի Կիրակոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Իրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն
 31» Դեկտեմբեր 2011թ.

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	31.12.2011թ. (ստուգված)	31.12.2010թ. (ստուգված)
Իրժառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Նտացված տոկոսներ	207,845	95,196
Վճարված տոկոսներ	(48,597)	(24,175)
Նվաճողի նվազում (ավելացում)	108,718	
Նտացված զուտ կոմիսիոն եկամուտներ	20,673	6,419
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(157,847)	(127,012)
Վճարված հարկեր	(60,423)	(45,397)
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր՝ նախքան փոփոխությունները գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում	70,369	(94,969)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	114,844	196,609
Ֆինանսական վարձակալության դիմաց ստացվելիք գումարներ նվազում (ավելացում)	102,640	59,066
Տեղաբաշխված միջոցների նվազում (ավելացում)	(1,402,766)	(646,371)
Չուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից՝ նախքան շահութահարկը	(1,114,959)	(485,665)
Վճարված շահութահարկ	(18,729)	(1,380)
Չուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(1,133,688)	(487,045)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(182,327)	(173,401)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(540)	
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից	19,167	19,043
Չուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(163,700)	(154,358)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)	1,426,316	575,821
Չուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	1,426,316	575,821
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	128,928	(65,582)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի սկզբին	123,306	183,043
Փոխարժեքային տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	314	5,845
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի վերջում (ծան.13, 14)	252,548	123,306

Արմեն Գարրիբեյան

Արմեն Գարրիբեյան

Նելլի Կիրակոսյան

Վարկային կազմակերպության
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեություն

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն Առևտրային Կոոպերատիվը գրանցվել (ստեղծվել) է 18 սեպտեմբերի 2007թ.-ին Կենտրոնական բանկի խորհրդի թիվ 43 որոշմամբ: Կազմակերպությունը գրանցված է ՀՀ ք. Երևան, Քաջազունու 18 հասցեում և գործունեություն է իրականացնում նույն հասցեում:

Կազմակերպությունը փոխառություններ է ներգրավում իր Փայատերերից և իրավաբանական անձանցից: Կազմակերպությունը իր կանոնադրության 3.3 կետի համաձայն հրապարակային օֆերտաների միջոցով փոխառություններ չի ներգրավում:

Համաձայն կազմակերպության կանոնադրության 3.1 կետի թ. ենթակետի, Կազմակերպությունը գործառնություններն իրականացնում է անկանխիկ ձևով:

2. Հայաստանյան գործարար միջավայրը

Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական միջավայրը չի կարելի դեռևս համարել կայուն զարգացող: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն զարգացած երկրներում: Հետևաբար, Հայաստանում ծավալած գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Կազմակերպության գործունեության վրա կանխատեսելի ապագայում: Կից ներկայացվող հաշվետվությունները չեն արտացոլում այն ճշգրտումները, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների՝ հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նշված ճշգրտումները, եթե կլինեն այդպիսիք, կարտացոլվեն Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք ի հայտ կգան և կգնահատվեն:

Բացի այդ, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործունեության ծավալները ֆինանսական շուկաներում:

Գնանշումները ցածր իրացվելիություն ունեցող շուկաներում, հնարավոր է, չարտացոլեն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները, որոնք որոշվում են արդյունավետ, ակտիվ շուկայում՝ բազմաթիվ պատրաստական վաճառողներով ու գնորդներով:

3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

Համապատասխանությունը

Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից մշակված և հրապարակված Ֆինանսական Հաշվետվության Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՄՄ) և Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի (ՖՀՄՄԿ) կողմից թողարկված Մեկնաբանությունների համաձայն: Համեմատական տեղեկատվությունը և ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Կազմակերպության ֆինանսական գործունեության արդյունքները և դրամական հոսքերը 31.12.2011թ. ավարտված տարվա համար:

Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար՝ բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Կազմակերպությունը: Կազմակերպության գործառնական և ներկայացման արժույթը ՀՀ դրամն է, քանի որ այս արժույթը լավագույն ձևով է արտացոլում Կազմակերպության գործարքների և իրադարձությունների տնտեսական բովանդակությունը: Կազմակերպությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազար դրամի ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս ՀՀ դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

Վերադասակարգումներ

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում տվյալների ներկայացման ձևաչափին համապատասխանելու համար:

4. Հաշվապահական հաշվառման կարևոր սկզբունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կիրառված սկզբունքները ներկայացված են ստորև:

Գործունեության անընդհատությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով գործունեության անընդհատության սկզբունքի վրա, որը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների մարում սովորական գործունեության ընթացքում:

Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Կազմակերպություն, և ստացված եկամուտը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից, և ծախսը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Հետևյալ չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային ծախսեր և եկամուտներ

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»:

Եթե ֆինանսական ակտիվները կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Միջնորդավճարներից և այլ նմանատիպ վճարներից եկամուտներ ու ծախսեր

Միջնորդավճարները, վարձավճարները և այլ եկամտային ու ծախսային հոդվածները հիմնականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով, ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Արտարժույթային գործարքներից եկամուտները (վնասը) ներառում է արտարժույթի առուվաճառքից զուտ եկամուտը (վնասը) և արտարժույթով ակտիվների կամ պարտավորությունների վերագնահատումից եկամուտը (վնասը):

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «արտարժույթային գործարքներից ստացված զուտ շահույթ/ (վնաս)» հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «այլ եկամուտ» կամ «այլ ծախս» հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Ստորև ներկայացվում են ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում Կազմակերպության կողմից օգտագործված տարեվերջյան փոխարժեքները.

	31 Դեկտեմբեր 2011	31 Դեկտեմբեր 2010
ՀՀ դրամ/ 1ԱՄՆ դոլար	385.77	363.44
ՀՀ դրամ/ 1 Եվրո	498.72	481.16

Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտներից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության պարտավորությունների մեթոդի համաձայն: Հետաձգված հարկերը հաշվի են առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված շահութահարկը առաջացել է գուդվիլի կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիմացող գործառնություններում ակտիվների կամ պարտավորությունների նախնական ճանաչման ժամանակ և ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված շահութահարկը առաջանում է այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, ինչպիսիք են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ ձեռնարկություններում ներդրումներից առաջացողները, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները կառավարելի են և, հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները մոտ ապագայում չեն հակադարձվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև բազմաթիվ այլ գործառնական հարկեր, որոնք հաշվարկվում են ելնելով Կազմակերպության գործունեությունից: Այս հարկերը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են «այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներն ու դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը և հաշիվները բանկերում, որոնք կարճ ժամանակահատվածում կարող են փոխարկվել կանխիկ դրամի, և արժեքի փոփոխման չնչին ռիսկ են պարունակում:

Դրամական միջոցներն ու դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Հաշիվներ բանկերում

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ կամ տարբեր ժամկետներով ավանդային հաշիվները: Ֆիքսված ժամկետով ավանդները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն միջոցները, որոնք չունեն ֆիքսված ժամկետներ, ամորտիզացվում են ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում:

Ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը հաշվեկշռում ճանաչում է այն ժամանակ, երբ այն դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական առուվաճառքի դեպքում դրանք ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ: Սովորական ճանապարհով ձեռք բերված ֆինանսական գործիքները, որոնք հետագայում պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով, գործարքի օրվա և պայմանագրի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն եղանակով, որով հաշվառվում են ձեռքբերված գործիքները:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած, ներդրումների դեպքում, գործարքին անմիջապես վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ֆինանսական արդյունքներում ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումները:

Սկզբնական ճանաչումից հետո, ֆինանսական արդյունքներում իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններին չվերաբերող բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները (ներառյալ վաճառքի համար պահվողները) չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներում իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում հաշվառվում են իրական արժեքով:

Կազմակերպությունը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգել է ըստ հետևյալ դասերի՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, ֆինանսական արդյունքներում իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների դասակարգումը ըստ դասերի իրականացվում է ձեռքբերման պահին՝ առաջնորդվելով ղեկավարության կողմից հաստատված կանոններով: Սկզբնական ճանաչումից հետո Կազմակերպությունը կարող է, հնարավորության և անհրաժեշտության դեպքում, վերադասակարգել իր ֆինանսական ակտիվները յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք առաջանում են, երբ Կազմակերպությունը անմիջապես միջոցներ է տրամադրում պարտապահին՝ առանց դեբիտորական պարտքը վաճառելու մտադրության:

Հետագայում վարկի հաշվեկշռային արժեքը որոշվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք չունեն մարման հաստատուն ժամկետներ, հաշվառվում են ակնկալվող մարման ժամկետի վրա հիմնված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկման կորուստների պահուստներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները հանդիսանում են պարտքային և կապիտալի գործիքներ, որոնք Կազմակերպությունը մտադրություն ունի պահել անորոշ ժամանակով, որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության կամ տոկոսադրույքների, փոխարժեքի կամ կապիտալի գների փոփոխման պահանջներից: Սկզբնական գնահատումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, որի փոփոխությունից առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է որպես կապիտալի առանձին բաղադրիչ՝ մինչև ներդրումի ապաճանաչումը կամ դրա արժեզրկման ճանաչումը, որի դեպքում նախկինում կապիտալում ճանաչված շահույթի կամ վնասի ընդհանուր գումարը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուամենայնիվ, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսագումարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքներից շահաբաժինները ճանաչվում են եկամուտների ու ծախսերի մասին հաշվետվությունում, Կազմակերպության՝ վճարումները ստանալու իրավունքի հաստատման պահից:

Կազմակերպված ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն շրջանառվող ներդրումների իրական արժեքը որոշվում է բորսայում հաշվեկշռի օրվա դրությամբ փակման պահին տվյալ ակտիվի գծով գնանշված գնով: Ակտիվ շուկա չունեցող ներդրումների իրական արժեքը որոշվում է օգտագործելով գնահատման մեթոդները:

Նման մեթոդները ներառում են՝ «պարզած ձեռքի» սկզբունքով շուկայական գործառնությունները, հղումները այլ գործիքների ընթացիկ շուկայական արժեքներին, որոնք էականորեն նույնն են, և դիսկոնտավորված դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Այլապես ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման համար որևէ հատկացում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկման աստիճանը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում է արժեզրկված, և արժեզրկման վնասը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ գոյություն ունի ակտիվի սկզբնական ճանաչմանը հաջորդող իրադարձությունների («ծախսային իրադարձությունների») արդյունքում առաջացած արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն, և այդ ծախսային իրադարձությունը (իրադարձությունները) ազդեցություն ունի ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Արժեզրկման օբյեկտիվ վկայության որոշման համար օգտագործվող չափանիշներից են՝ պարտապանի կամ պարտապանների խմբի էական ֆինանսական դժվարությունների մասին վկայող ցուցանիշները (օրինակ՝ սեփական միջոցների գործակիցը, զուտ եկամուտ/վաճառք գործակիցը), տոկոսների և մայր գումարի վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ այլ պայմանների խախտումները, գրավի արժեքի նվազումը, սնանկացման կամ ֆինանսական այլ վերակազմավորման հավանականությունը, և երբ տեսանելի տվյալները վկայում են չափելի նվազման մասին ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերում, ինչպիսիք են փոփոխությունները պարտավորություններում կամ տնտեսական պայմաններում, որոնց վերագրվում են թերացումները:

Կազմակերպությունը նախ գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայության առկայությունը անհատական ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք առանձնաբար նշանակալի են, և անհատական կամ խմբային ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք առանձնաբար նշանակալի չեն: Եթե պարզվել է, որ գոյություն չունի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար՝ անկախ էականության աստիճանից, ապա ակտիվը ներառվում է նույնաման վարկային ռիսկ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբի մեջ, և ֆինանսական ակտիվների այդ խումբը ենթարկվում է խմբային գնահատման: Այն ակտիվները, որոնք անհատականորեն են ենթարկվում արժեզրկման գնահատմանը, և որոնց գծով արժեզրկումը ճանաչվել է կամ շարունակում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման խմբային գնահատման մեջ:

Եթե գոյություն ունի ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վնասի օբյեկտիվ վկայություն, ապա վնասի գումարը չափվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված այն ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի միջև տարբերությունը (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի), որոնք զեղչվել են՝ օգտագործելով ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը (այսինքն, սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքը): Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստի հաշվի միջոցով: Վնասի գումարը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարումը պահվող ներդրումը ունի փոփոխուն տոկոսադրույք, ապա արժեզրկման ցանկացած վնասի զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Կազմակերպությունը կարող է չափել արժեզրկման վնասը գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքը արտահայտում է գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը՝ հանած գրավի ձեռք բերման և վաճառքի հետ կապված ծախսերը, անկախ գրավի իրացման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, Ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Կազմակերպության՝ վարկային դասակարգման ներքին համակարգի հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնորոշիչները, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, արդյունաբերության ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետային կարգավիճակը և այլ նմանատիպ գործոններ:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունների գնահատումը պետք է արտահայտի և համապատասխանի տեսանկյունի կապակցված տվյալների փոփոխություններին (օրինակ՝ փոփոխություններ գործադրության դրույքներում, գույքի գներում, վճարման կարգավիճակում, կամ խմբում արժեզրկումը մատնանշող այլ գործոններում կամ դրանց ծավալներում): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները անընդհատ վերանայվում են Կազմակերպության կողմից, որպեսզի նվազեցվի գնահատված և իրական վնասների միջև եղած տարբերությունները:

Վարկերը՝ կապակցված պահուստների հետ մեկտեղ, դուրս են գրվում, երբ գոյություն չունի ապագայում վարկի հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Կազմակերպությանը: Եթե հաջորդող տարում գնահատված արժեզրկման վնասի գումարը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչմանը հաջորդող իրադարձությունների արդյունքում, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման վնասը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստային հաշիվը ճշգրտելու միջոցով: Եթե ապագա դուրս գրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- լրացել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքը
- Կազմակերպությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանել է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ համաձայն փոխանցման համաձայնագրի, և
- Կազմակերպությունը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Կազմակերպությունը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքը և չի փոխանցել ու չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, ինչպես նաև չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը ճանաչվում է մինչև Կազմակերպության՝ ֆինանսական ակտիվում շարունակական մասնակցությունը: Փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև ստացած շարունակական մասնակցությունը որոշվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը կամ փոխհատուցման վճարվելիք գումարը, որ Կազմակերպությունից կարող է պահանջվել:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչվում է այն ժամանակ, երբ այն մարվում կամ չեղյալ է համարվում, կամ լրանում է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Երբ գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է էականորեն տարբերվող պայմաններով, բայց միևնույն փոխառուին վերաբերող պարտավորությամբ, կամ էականորեն փոփոխվում են գոյություն ունեցող պարտավորության պայմանները, նման փոխանակումը կամ փոփոխությունը պետք է հանգեցնի սկզբնական պարտավորության ապաճանաչման և նոր պարտավորության ճանաչման, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն՝ Կազմակերպությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որոնց սեփականատրոջան հետ կապված ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի կողմից, դասակարգվում է որպես գործառնական: Գործառնական վարձակալությունից առաջացող վարձավճարները ծախս են ճանաչվում գծային մեթոդով վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են պատմական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը: Եթե հիմնական միջոցի փոխհատուցվող գումարը փոքր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ժամանակավոր չհամարվող պայմանների արդյունքում, համապատասխան ակտիվը նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող արժեքը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով, որի հիմքում ընկած է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը: Կիրառվել են մաշվածության հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարի)	Դրույքաչափ (%)
Շենքեր	20	5
Փոխադրամիջոցներ	5	20
Համակարգիչներ	1	100
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20
Սիչև 50 հազ դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1	100

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակահատվածում, որում դրանք տեղի են ունեցել: Կապիտալ բնույթի վերանորոգման ծախսերը ներառվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ առաջացած ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից կհոսեն դեպի Կազմակերպություն: Կապիտալ վերանորոգումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայության ընթացքում:

Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսերը և եկամուտները որոշվում են՝ համեմատելով ակտիվի օտարումից գուտ մուտքերն ու հաշվեկշռային արժեքը և ներառվում են գործառնական եկամտի մեջ:

Երբ վաճառվում են վերագնահատված ակտիվները, օտարված ակտիվին վերագրելի և վերագնահատման պահուստում ներառված գումարները վերագրվում են չբաշխված շահույթին:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութային ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերը:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են ինքնարժեքով: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և ցանակացած կուտակված արժեզրկման ծախս: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի և անորոշ: Որոշելի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցողները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման համար, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշները: Որոշելի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակահատվածներն ու մեթոդները վերանայվում են առնվազն յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջին:

Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, բայց տարին մեկ անգամ ստուգվում են արժեզրկման համար անհատական կամ դրամային միջոցներ ստեղծող միավորի մակարդակով: Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը վերանայվում է յուրաքանչյուր տարի՝ պարզելու համար, թե արդյո՞ք ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը դեռևս անորոշ է գնահատվում:

Համակարգչային ծրագրերի պահպանմանը վերագրելի ծախսերը ծախս են ճանաչվում առաջացման պահին:

Փոխառություններ

Փոխառությունները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հիմնադիր կողմի նկատմամբ պարտավորությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված գուտ մուտքերի իրական արժեքով՝ հանած անմիջապես վերագրելի գործառնական ծախսերը: Սկզբնական գնահատումից հետո փոխառություններն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքերի մասին հաշվետվությունում այն ժամանակ, երբ ապահանջվում են պարտավորությունները, ինչպես նաև ամորտիզացիոն ընթացակարգի միջոցով:

Հատկացումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին

Կազմակերպությունը ՀՀ պետական կենսաթոշակային համակարգից բացի որևէ այլ համակարգ չի կիրառում: ՀՀ կենսաթոշակային համակարգը պահանջում է գործատուի կողմից ընթացիկ հատկացումների հաշվարկում, որոնք կազմում են աշխատակիցների համախառն աշխատավարձի որոշակի տոկոսը: Համապատասխան ծախսը վերաբերվում է աշխատավարձի ստացման ժամանակահատվածին: Բացի այդ, Կազմակերպությունը չունի հաշվեգրում պահանջող հետթոշակային նպաստներ կամ այլ էական վճարներ:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ Կազմակերպությունն անցյալ դեպքերի արդյունքում ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն և, հավանական է, որ պարտավորության մարումը կպահանջի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք և հնարավոր կլինի պարտավորության գումարը արժանահավատորեն գնահատել:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն և հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ նվազեցվում են կապիտալից միայն այն դեպքում, եթե դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը կամ այդ ամսաթվին: Շահաբաժինները բացահայտվում են, երբ դրանք առաջարկվում են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը, կամ առաջարկվում կամ հայտարարվում են հաշվեկշռային ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատումը հրապարակման համար:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվանցվում են և գուտ գումարը արտացոլվում է հաշվեկշռում, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարների հաշվանցման օրենսդրորեն հաստատված իրավունք, և առկա է գուտ գումարների հիման վրա հաշվանցման կամ ակտիվի իրացման ու միաժամանակ պարտավորության մարման մտադրություն:

5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՆՍՍ-ի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Կազմակերպության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի ծախսերի և եկամուտների վրա: Պատմական փորձի և տվյալ պայամաններում հիմնավորված այլ գործոնների վրա հիմնված գնահատումներն ու դրանց հետ կապված ենթադրությունները հնարավորություն են տալիս դատողություններ անել ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք հնարավոր չէ որոշել այլ աղբյուրներից: Բոլոր դեպքերում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Կազմակերպությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական գներով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում շուկայական կամ ոչ շուկայական տոկոսադրույքների կիրառումը որոշվում է դատողությունների հիման վրա: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկման պահուստներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Կազմակերպությունը վերանայում է իր խնդրահարույց վարկերն ու փոխատվությունները՝ որոշելու համար, թե արդյո՞ք արժեզրկման պահուստ պետք է նախատեսվի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է որոշել պահանջվող պահուստի չափը: Նման գնահատումները հիմնված են մի շարք գործոնների վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, և իրական արժեքները կարող են տարբերվել, որը կհանգեցնի պահուստի գումարի հետագա փոփոխությունների:

Առանձնաբար նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար ստեղծված հատուկ պահուստից բացի, Կազմակերպությունը ստեղծում է նաև արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Հաշվի առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են ցուցանիշների վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ, տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումը:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների:

Տես՝ ծանոթագրություն 23-ը:

6. Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	288,925	107,738
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	7,240	5,444
Ընդամենը տոկոսներ և նմանատիպ եկամուտներ	296,165	113,182
Տոկոսային ծախսեր ստացված փոխառությունների դիմաց	98,359	25,463
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	-
Ընդամենը տոկոսներ և նմանատիպ ծախսեր	98,359	25,463
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր	197,806	87,719

7. Արտարժույթային գործարքներից ստացված զուտ շահույթ (վնաս)

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Արտարժույթի առք ու վաճառքից շահույթ կամ (վնաս)	(288)	(537)
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված դրական (բացասական) փոխարժեքային տարբերություն	610	5,641
Ընդամենը Արտարժույթային գործարքներից ստացված զուտ շահույթ/ (վնաս)	322	5,104

8. Այլ եկամուտներ

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	1,789	371
Եկամուտներ շնորհներից	195,410	230,669
Այլ եկամուտներ	3,041	37
Ընդամենը այլ եկամուտներ	200,240	231,077

9. Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (ծախս)/եկամուտ

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Վարկերի գծով արժեզրկման ծախս	30,854	10,785
Լիզինգի գծով արժեզրկման ծախս	1,621	1,052
Գեքիտորական պարտքերի և այլ ակտիվների հատուկ պահուստ	380	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման ծախս	32,855	11,837

10. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	193,166	154,173
Սոցիալական ապահովագրության հատկացումներ	14,368	12,307
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	2,085	1,975
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	209,619	168,455

11. Այլ ծախսեր

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Գովազդային ծախսեր	3,918	4,078
Ներկայացուցչական ծախսեր	2,404	1,415
Գործուղման ծախսեր	5,666	6,041
Հեռահաղորդակցության ծախսեր	5,117	4,918
Գործառնական վարձակալություն	18,481	14,080
Շահութահարկից տարբեր հարկեր և տուրքեր	1,925	1,730
Աուդիտի և խորհրդատվական այլ ծախսեր	6,934	4,683
Անվտանգություն	617	420
Ավտոմեքենայի սպասարկման ծախսեր	9,699	8,414
Գրասենյակային ծախսեր	3,274	3,367
Ապահովագրական ծախսեր	751	1,852
Նյութական օգնություն	-	1,887
Սիջնորդավճարների գծով ծախսեր	1,393	-
Այլ ծախսեր	15,510	15,313
Ընդամենը այլ ծախսեր	75,689	68,198

12. Շահութահարկի գծով ծախս

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Ընթացիկ հարկային ծախսեր	13,380	12,527
Հետաձգված հարկեր	(455)	(133)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախսեր	12,925	12,394

ՀՀ-ում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2011` 20%):

ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՆՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների միջև` ֆինանսական հաշվետվության և շահութահարկի հաշվարկման առումով: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է` կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև թվային փոխկապակցվածությունը:

	2011	Արդյունավետ տոկոսադրույք (%)	2010	հազ. դրամ Արդյունավետ տոկոսադրույք (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	61,873		57,975	
Շահութահարկ 20 %	12,375	20%	11,595	20%
Չնվազեցվող ծախսեր	2,844		1,877	
Դրական/ բացասական փոխարժեքային տարբերությունը	(123)		(1,128)	
Նախորդ ժամանակաշրջանի ծախսեր	(1,543)		-	
Ազգային և միջ. հաշվառումների տարբ.	(173)		183	
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախսեր	13,380		12,527	

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ

	2010	ՖԱՄՀ ճանաչված	2011
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	2,208	(380)	1,828
Արժեզրկման պահուստներ	(325)	325	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,883	(55)	1,828
Արժեզրկման և բանկային հաշիվների պահուստներ	(683)	510	(173)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(683)	510	(173)
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,200	455	1,655

	2009	ՖԱՄՀ ճանաչված	2010
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	2,208	-	2,208
Արժեզրկման պահուստներ	(801)	476	(325)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,407	476	1,883
Արժեզրկման և բանկային հաշիվների պահուստներ	(340)	(343)	(683)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(340)	(343)	(683)
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ	1,067	133	1,200

13. Կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ բանկերում

	2011	հազ. դրամ 2010
Բանկային հաշիվներ	105,382	123,306
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	105,382	123,306

14. Ավանդներ քանկերում

	2011	հազ. դրամ 2010
Ժամկետային ավանդներ	147,004	38,161
Կուտակված տոկոս	162	287
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	147,166	38,448

15. Վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին

	2011	հազ. դրամ 2010
Վարկեր հաճախորդներին	2,520,605	1,123,307
Հանած վարկերի արժեզրկման պահուստը	(30,854)	(16,119)
Ընդամենը վարկեր և փոխառվածություններ հաճախորդներին	2,489,751	1,107,188

Առ 31 դեկտեմբեր 2011 հաճախորդներին տրամադրված վարկերում և փոխառվածություններում ներառված տոկոսային եկամուտները կազմել են 17,326 հազար ՀՀ դրամ, իսկ ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտները կազմում են 4,608 հազար ՀՀ դրամ:

Վարկերի ու փոխառվածությունների գծով արժեզրկման պահուստն ըստ դասերի ունի հետևյալ տեսքը.

	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ձեռնարկատերեր	հազ. դրամ 2011 Ընդամենը
Առ 1 հունվար 2011	1,134	14,331	654	16,119
տարեկան ծախսեր	1,375	10,772	2,588	14,735
Առ 31 Դեկտեմբեր 2011	2,509	25,103	3,242	30,854
Անհատական արժեզրկում	684	5,128	288	6,100
Խմբային արժեզրկում	1,825	19,975	2,954	24,754
	2,509	25,103	3,242	30,854
	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2010 Ընդամենը
Առ 1 հունվար 2010	651	4,680	25	5,356
տարեկան ծախսեր	483	9,651	629	10,763
Առ 31 դեկտեմբեր 2010	1,134	14,331	654	16,119
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-
Խմբային արժեզրկում	1,134	14,331	654	16,119
	1,134	14,331	654	16,119

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը՝ ըստ հաճախորդների.

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Մասնավոր ձեռնարկություններ	191,915	113,370
Ֆիզիկական անձինք	2,033,597	941,473
Անհատ ձեռնարկատերեր	282,375	65,385
Կուտակված տոկոսներ	17,326	4,934
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	(4,608)	(1,855)
Հանած վարկի արժեզրկման պահուստը	(30,854)	(16,119)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	2,489,751	1,107,188

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերն ունեն հետևյալ տեսքը

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Գյուղատնտեսական	1,989,659	916,357
Այլ	43,938	25,116
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին (համախառն)	2,033,597	941,473

Վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը 2010թ. և 2011թ. 31 դեկտեմբերի դրությամբ մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին: Տե՛ս ծանոթագրություն 25:

Փոխկապակցված կողմերի մնացորդների մասին տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 24-ում:

16. Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ

	<u>հազ. դրամ</u>	
	2011	2010
Լիզինգի գծով ստացվելիք գումարներ	197,216	140,581
Զճանաչված տոկոսային եկամուտներ	(35,040)	(26,692)
Արժեզրկման պահուստ	(1,621)	(1,132)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	160,555	112,757

Լիզինգի գծով արժեզրկման պահուստն ըստ դասերի ունի հետևյալ տեսքը.

	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2011 Ընդամենը
Առ 1 հունվար 2011	81	1,051	-	1,132
տարեկան ծախսեր	(40)	529	-	489
Առ 31 Դեկտեմբեր 2011	41	1,580	-	1,621
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-
Խմբային արժեզրկում	41	1,580	-	1,621
	41	1,580	-	1,621

«Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա» ՈւՎԿ ԱԿ
1-28 ծանոթագրությունները կազմում են 2011թ.
ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

	Մասնավոր ձեռնարկություններ	Ֆիզիկական անձինք	Անհատ ձեռնարկատերեր	2010 Ընդամենը
Առ 1 հունվար 2010	-	80	-	80
տարեկան ծախսեր	81	971	-	1,052
Առ 31 Դեկտեմբեր 2010	81	1,051	-	1,132
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-
Խմբային արժեզրկում	81	1,051	-	1,132
	81	1,051	-	1,132

Տեղաբաշխված լիզինգային գործարքների վերլուծությունը՝ ըստ հաճախորդների.

	2011	հազ. դրամ 2010
Մասնավոր ձեռնարկություններ	4,112	8,073
Ֆիզիկական անձինք	157,903	105,139
Կուտակված տոկոսներ	161	677
Հանած արժեզրկման պահուստը	(1,621)	(1,132)
Ընդամենը	160,555	112,757

17. Հիմնական միջոցներ

	Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	Համակարգչային սարքավորում	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	հազ. դրամ Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք (շահագործման համձնված)					
Նախորդ տարվա վերջի տվյալները	13,144	15,598	50,167	5,036	83,945
Ավելացում	1,295	1,721	27,970	2,523	33,509
Օտարում (դուրս գրում)	-	-	-	-	-
Ընթացիկ տարվա վերջի տվյալները	14,439	17,319	78,137	7,559	117,454
Հաշվեկշռային արժեք (չշահագործվող)					
Նախորդ տարվա վերջի տվյալները	-	-	-	-	-
Ավելացում	3,790	5,045	-	-	8,835
Օտարում (դուրս գրում)	-	-	-	-	-
Ընթացիկ տարվա վերջի տվյալները	3,790	5,045	-	-	8,835*
Մաշվածք					
Սկզբնական մնացորդ	8,326	12,484	17,092	2,919	40,821
Կուտակված ամորտիզացիա	2,332	3,382	10,670	1,201	17,585
Կուտակված ամորտ. օգտագործում (դուրս գրում)	-	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	10,658	15,866	27,762	4,120	58,406
Չուտ հաշվեկշռային արժեք					
Նախորդ տարվա վերջ	4,818	3,114	33,075	2,117	43,124
Ընթացիկ տարվա վերջ	7,571	6,498	50,375	3,439	67,883

* Նշված գույքը և համակարգչային սարքավորումները ձեռք են բերվել Կազմակերպության կողմից Վայոց Ձորի և Արարատի մարզերում նոր ներկայացուցչությունների բացման նպատակով, սակայն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դրանք դեռ գտնվում էին Երևանի գլխամասային գրասենյակում: Այսինքն դրանք չէին գտնվում այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ էր՝ դեկլարության նախանշած նպատակով դրանք օգտագործելու համար: Այդ իսկ պատճառով դրանց գծով չէր հաշվարկվել մաշվածություն:

18. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ

	Չեղբերված համակարգչային ծրագրեր	
Ինքնարժեք		
Առ 01 հունվար 2010		7,468
Ավելացումներ		
Օտարում (դուրս գրում)		
Առ 31 դեկտեմբեր 2010		7,468
Ավելացումներ		540
Օտարում (դուրս գրում)		-
Առ 31 դեկտեմբեր 2011		8,008
Ամորտիզացիա		
Առ 01 հունվար 2010		255
Ամորտիզացիոն հատկացումներ		746
Օտարում (դուրս գրում)		
Առ 31 դեկտեմբեր 2010		1001
Ամորտիզացիոն հատկացումներ		746
Օտարում (դուրս գրում)		-
Առ 31 դեկտեմբեր 2011		1,747
Հաշվեկշռային արժեք		
Առ 31 դեկտեմբեր 2011		6,261
Առ 31 դեկտեմբեր 2010		6,467

19. Այլ ակտիվներ

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Կանխավճար հիմնական միջոցներ ձեռք բերելու դիմաց	1,283	6,433
Կանխավճարներ բյուջեին	8,715	2,661
Պահեստ	534	1,364
Լիզինգով տրամադրվելիք տրակտորներ	35,884	25,982
Այլ կանխավճարներ և դեբիտորներ	4,154	3,584
Ընդամենը այլ ակտիվներ	50,570	40,024

20. Փոխառություններ

	2011	հազ. դրամ 2010
ՀՄՀ-Հայաստան ՊՈԱԿ	700,125	738,925
Համաշխարհային բանկի ՓՄՉ ֆինանսական միջոցների հասանելիության ծրագիր	1,645,816	180,700
Կուտակված տոկոսներ	58,500	8,738
Ընդամենը ներգրավված փոխառություններ	2,404,442	928,363

21. Այլ պարտավորություններ

	2011	հազ. դրամ 2010
Կրեդիտորական պարտքեր, վճարվելիք գումարներ	65,415	33,149
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	3,852	2,593
Այլ պարտավորություններ	24,973	46,945
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	94,240	82,687

22. Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալը 390,957 հազար ՀՀ դրամ է, որը կազմված է կոուլերատիվի 1,133 անդամների փայամասնակցությունից: Խոշոր փայամասնակցություն ունի «Էֆ Էլ Սի Էյ Թրասթ» հիմնադրամը՝ 351,100 հազար ՀՀ դրամ:

23. Պայմանական պարտավորություններ

Հարկային ու իրավական պարտավորություններ

ՀՀ հարկային համակարգին բնորոշ է հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությունը, որը հաճախ հստակ չէ և մեկնաբանությունների կարիք ունի: Հաճախ դրանց մեկնաբանությունները տարակարծություններ են առաջացնում տարբեր հարկային և իրավասու մարմինների միջև:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ իր Կազմակերպությունը գործունեություն է ծավալել համաձայն օրենսդրության պահանջների:

Առ 31 դեկտեմբեր 2011 թ. Կազմակերպության դեմ չի ներկայացվել ոչ մի դատական հայց կամ բողոք:

Այդ պատճառով Կազմակերպությունը չի նախատեսել նման հարկային կամ դատական պարտավորությունների պահուստ:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Իր սովորական գործունեության ընթացքում Կազմակերպությունը կնքել է վարձակալության պայմանագիր իր գրասենյակների և ավտոտնակի համար:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը ունի հետևյալ տեսքը.

	հազ. դրամ	
	2011	2010
Մինչև 1 տարի	201	-
1-ից 2 տարի	-	491
3-ից 4 տարի	46,535	46,955
Ընդամենը գործառնական վարձակալության պարտավորություն	46,736	47,446

Ապահովագրություն

Կազմակերպության շարժական գույքն ապահովագրված է ԱՊՊԱ տեսակի ապահովագրությամբ: Կազմակերպությունը դեռևս ձեռք չի բերել ապահովագրություն այն պարտավորությունների գծով, որոնք առաջացել են սխալների կամ բացթողումների հետևանքով:

24. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24-ի՝ «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում», կողմերը համարվում են փոխկապակցված, եթե մի կողմը հնարավորություն ունի վերահսկել մյուս կողմին կամ էական ազդեցություն ունենալ մյուս կողմի ֆինանսական և գործառնական որոշումների կայացման վրա: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների տեսանկյունից, փոխկապակցված կողմերը ներառում են Կազմակերպության ղեկավարության անդամներին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց, ինչպես նաև այլ անձանց և կազմակերպություններին, որոնք փոխկապակցված են կամ համապատասխանորեն վերահսկվում են նրանց կողմից:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքների ծավալները, տարեվերջյան մնացորդները և տարվա կապակցված ծախսերն ու եկամուտները ունեն հետևյալ տեսքը.

	2011		հազ. դրամ	
	Մասնակիցներ	Ղեկավար անձնակազմ և նրանց փոխկապակցված անձինք	Մասնակիցներ	Ղեկավար անձնակազմ և նրանց փոխկապակցված անձինք
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին				
Վարկի մնացորդը տարվա սկզբին (համախառն)	-	56,737	-	17,450
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	-	21,300	-	59,076
Տարվա ընթացքում վարկերի մարումներ	-	(28,430)	-	(19,789)
Վարկերի մնացորդը առ դեկտեմբերի 31 (համախառն)	-	49,607	-	56,737
Հանած վարկերի արժեզրկման պահուստը	-	(503)	-	(567)
Վարկերի մնացորդը առ դեկտ. 31	-	49,104	-	56,170
Վարկերից տոկոսային եկամուտ	-	143	-	279
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատությունների մասնակիցների նկատմամբ				
Ժամանակահատվածի սկզբում	-	-	-	-
Ավելացում	-	-	-	-

Նվազում	-	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի	-	-	-	-

Ստացված երաշխիքներ և լիազորագրեր	-	-	-	-
----------------------------------	---	---	---	---

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության տարրեր	-	-	-	-
Փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր	-	-	-	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով փոխհատուցումները ներկայացված են ստորև

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	82,324	70,215
Սոցիալական ապահովագրության ծախսեր	4,872	4,151
Փոխհատուցումներ խորհրդի անդամներին	2,184	620
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով փոխհատուցումներ	89,380	74,986

Ղեկավար անձնակազմին տրված վարկերը հաշվետու տարվա ընթացքում կազմել են 16,673 հազար ՀՀ դրամ՝ ամսական վճարումներով 8-ից 20 տոկոս տոկոսադրույքներով (միջին՝ 16.05%):

25. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Իրական արժեքով չհաշվառվող ֆինանսական գործիքներ

Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ իրական արժեքով չհաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները էականորեն չեն տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքներից:

Պարտավորություններ և պահանջներ այլ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին, ինչը պայմանավորված է այդ ֆինանսական գործիքների հարաբերականորեն կարճ մարման ժամկետներով: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվել է համապատասխան շուկայական տարեվերջյան դրույքներով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքով:

Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին

Ֆիքսված տոկոսադրույքներով գործիքների իրական արժեքի գնահատումը հիմնված է նմանատիպ վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքով դիսկոնտավորված ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի իրական արժեքի վրա:

Փոխառություններ

Գործող շուկայում չզննանշված, ֆիքսված տոկոսադրույքներ ունեցող և զրո տոկոսադրույքով փոխառությունների իրական արժեքը որոշվում է նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքերի տոկոսադրույքով դիսկոնտավորված դրամական հոսքերի հիման վրա: Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում իրական արժեքով չներկայացված փոխառությունների իրական արժեքը էականորեն չի տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքից:

26. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը ըստ նրանց սպասվող մարման ժամկետների:

	Ըստ պահանջի և մինչև 1 ամիս	<u>հազ. դրամ</u>					
		1-3 ամիս	3-12 ամիս	Մինչև 12 ամիս հանրագումար	1-3 տարի	3 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	105,382	-	-	105,382	-	-	105,382
Ավանդներ բանկերում	147,166	-	-	147,166	-	-	147,166
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	77,742	92,380	937,199	1,107,321	1,328,453	214,532	2,650,306
Պահանջներ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	250	-	8,465	8,715	-	-	8,715
Այլ պահանջներ		361	2,831	3,192	400	-	3,592
	330,378	92,741	948,495	1,371,614	1,328,853	214,532	2,914,999
Պարտավորություններ							
Պարտավորությունների մասնակիցների նկատմամբ	-	-	19,069	19,069	-	-	19,069
Ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց և հիմնարկների նկատմամբ	1,038	-	4,250	5,288	-	-	5,288
Պարտավորություններ ՀՀ կառավարության նկատմամբ	61662	-	13,380	75,042	-	2,408,195	2,483,237
Այլ պարտավորություններ	4,468	-	-	4,468	-	-	4,468
	67,168	-	36,699	103,867	-	2,408,195	2,512,062
Զուտ դիրք	263,210	92,741	911,796	1,267,747	1,328,853	(2,193,663)	402,937
Կուտակային ճեղքվածք	263,210	355,951	1,267,747	-	2,596,600	402,937	

27. Ռիսկի կառավարում

Կազմակերպության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ներառում է ռիսկի կամ ռիսկերի համախմբության որոշակի մակարդակի վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկը հանդիսանում է ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասը, և գործառնական ռիսկերը գործունեության ծավալման անխուսափելի հետևանքն են: Այդ պատճառով Կազմակերպության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Կազմակերպության վիճակի վրա դրանց անցանկալի ազդեցությունները:

Կազմակերպության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը նպատակ ունի ախտորոշելու և վերլուծելու ռիսկերը, սահմանելու ռիսկի համապատասխան սահմանաչափերը և վերահսկումները, և վերահսկելու ռիսկերը և համապատասխանությունը սահմանաչափերին՝ օգտագործելով արժանահավատ և ժամանակակից տեղեկատվական համակարգերը:

Ռիսկի կառավարումը իրականացնում է Կազմակերպության ղեկավար անձնակազմը՝ առաջնորդվելով Խորհրդի կողմից հաստատված քաղաքականությամբ: Դեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը՝ սերտորեն համագործակցելով Կազմակերպության գործառնական միավորների հետ: Խորհուրդը տրամադրում է ուղեցույցներ ինչպես ընդհանուր վերցրած ռիսկերի կառավարման համար, այնպես էլ առանձնահատուկ բնագավառների համար, ինչպես օրինակ փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Բացի այդ, ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման և վերահսկողության միջավայրի անկախ վերահսկողության համար: Ռիսկի կարևորագույն տեսակներն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը:

Վարկային ռիսկ

Կազմակերպությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի, որն իրենից ներկայացնում է ռիսկ, որ պայմանագրի մյուս կողմը, չիրականացնելով իր պարտավորությունը, Կազմակերպությանը կպատճառի ֆինանսական վնաս: Վարկային ռիսկը Կազմակերպության գործունեության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով Դեկավար անձնակազմը ավելի մեծ ուշադրությամբ է վերահսկում այն: Վարկային ռիսկը հիմնականում կապված է վարկային գործունեության հետ, որը բերում է վարկերի և փոխատվությունների տրամադրման, և ներդրումային գործունեության, որը հանգեցնում է պարտքային և այլ արժեթղթերի ավելացմանը Կազմակերպության ակտիվների պորտֆելում: Վարկային ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են, օրինակ, վարկային պարտավորությունները:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափն առանց գրավի կամ այլ վարկային ապահովման

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի վատագույն տարբերակը առ 31 դեկտեմբեր 2011թ. և 2010թ., առանց հաշվի առնելու ցանկացած գրավ կամ այլ վարկային ապահովումներ: Հաշվեկշռային ակտիվների առումով, վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային գուտ արժեքների վրա:

	Ծանոթագր.	<u>հազ. դրամ</u>	
		Համախառն առավելագույն ռիսկի չափը առ 31 դեկտեմբեր 2011	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափը առ 31 դեկտեմբեր 2010
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	105,382	123,306
Ավանդներ բանկերում	14	147,166	38,448
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	15	2,489,751	1,107,188
Լիզինգ	16	160,555	112,757
Ընդամենը վարկային ռիսկ		2,902,854	1,381,699

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Կազմակերպության բոլոր ակտիվները գտնվում են ՀՀ-ում:

Արդյունաբերական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է Կազմակերպության վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով առ դեկտեմբերի 31-ը՝ դասակարգված ըստ պայմանագրային կողմի արդյունաբերության ճյուղի:

	Ֆին. հաս տատու քյուններ	Արդյունա բերություն	Գ-յուղատնտ եսություն	Առևտուր	Հիփոթե քային վարկեր	Սպառողա կան սեզմենտ	Այլ	<u>հազ. դրամ</u>
								Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	105,382	-	-	-	-	-	-	105,382
Ավանդներ բանկերում	147,166	-	-	-	-	-	-	147,166
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	-	146,344	2,043,226	295,773	-	-	22,544	2,507,887*
Լիզինգ	-	-	162,015	-	-	-	-	162,015
Առ 31 դեկտեմբեր 2011	252,548	146,344	2,205,241	295,773	-	-	22,544	2,922,450
Առ 31 դեկտեմբեր 2010	161,754	81,144	1,037,329	-	-	-	114,968	1,395,195

*Նշված գումարը իր մեջ չի ներառում հաճախորդներին տրամադրված վարկերում և փոխատվություններում առ 31 դեկտեմբեր 2011 հաշվարկված գուտ տոկոսային եկամուտները 12,718 հազար ՀՀ դրամ, ինչպես նաև արժեզրկման գծով ծախսը 30,854 հազար ՀՀ դրամ

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Կազմակերպությունը ղեկավարում, սափանափակում և վերահսկում է ցանկացած բացահայտված վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մասնավորապես, մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև արդյունաբերական և աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Վարկային ռիսկի մակարդակը վերահսկելու նպատակով Կազմակերպությունը սահմանում է մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի նկատմամբ ռիսկի ընդունելի մակարդակի սահմանաչափերը: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ավելի հաճախակի վերանայման:

Վարկային ռիսկի չափը կառավարվում է նաև փոխառուների և հնարավոր փոխառուների՝ մայր գումարի և տոկոսավճարների վճարման հնարավորության վերլուծության և, անհրաժեշտության դեպքում, սահմանաչափերի փոփոխության միջոցով:

Ստորև ներկայացված են այլ առանձնահատուկ վերահսկողության և զսպման միջոցներ:

Գրավ

Կազմակերպությունը կիրառում է մի շարք կանոններ և միջոցներ՝ վարկային ռիսկը մեղմելու նպատակով: Դրանցից ամենատարածվածը տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելն է, որը համընդհանուր գործելակերպ է: Կազմակերպությունը սահմանում է ուղեցույցներ՝ գրավի որոշակի տեսակների ընդունելի լինելու և վարկային ռիսկի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների դիմաց հիմնական գրավների տեսակներն են.

- Հիփոթեքային պայմանագրով գրավադրված անշարժ գույք
- Կազմակերպության գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, փոխադրամիջոցները, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը

Ստորև ներկայացված է վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ գրավի տեսակների

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Անշարժ գույք	383,036	394,962
Շարժական	-	12,977
Անշարժ և շարժական	-	337,808
Խառը	1,628,625	374,481
Երաշխավորություն	482,539	
*Առանց գրավ	13,687	
Հաշվեգրված տոկոսներ	12,718	3,079
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (համախառն)	2,520,605	1,123,307

*Աշխատակիցներին տրամադրված վարկեր աշխատավարձի եռապատիկի չափով

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսագումարների 90 օրից ավել ուշացումները կամ վարկառուների՝ դրամական միջոցների հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտումը: Կազմակերպությունը վերագրում է արժեզրկման գնահատումները անհատական կամ խմբային գնահատման ենթակա պահուստների:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Կազմակերպությունը յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի կամ փոխատվության գծով պահուստի չափը որոշում է անհատական հիմունքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, նրա՝ ֆինանսական դժվարությունների հաղթահարման կարողությունը, ծրագրված հատույթները և ակնկալվող շահաբաժինները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը և սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չնախատեսված հանգամանքները ավելի մեծ ուշադրություն չեն պահանջում:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Արժեզրկման խմբային գնահատումն իրականացվում է անհատապես ոչ էական վարկերի և փոխատվությունների և անհատապես էական վարկերի և փոխատվությունների նկատմամբ, որոնց համար դեռևս առկա չեն անհատական արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշները: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և յուրաքանչյուր պորտֆելը վերանայվում անհատապես:

Խմբային գնահատման ժամանակ հաշվի է առնվում պորտֆելում հավանականորեն առկա արժեզրկումը, նույնիսկ եթե անհատական գնահատումը չի տալիս արժեզրկման մասին օբյեկտիվ վկայություն:

Արժեզրկման վնասները գնահատվում են՝ հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելի վնասների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, վնասի առաջացման և անհատապես հաշվարկված պահուստի անհրաժեշտության բացահայտման միջև ընկած ժամանակը, ինչպես նաև արժեզրկման դեպքում սպասվելիք վճարումները:

Չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի և փոխատվությունների վարկային որակը ըստ ակտիվների դասակարգման՝ հիմնվելով հակառակ կողմի չվճարման պատմական տոկոսադրույքների վրա.

	2011	<u>հազ. դրամ</u> 2010
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին		
Մասնավոր ձեռնարկություններ	1%	1%
Ֆիզիկական անձինք	1%	1%
Անհատ ձեռնարկատերեր	1%	1%

Ժամկետանց և արժեզրկված վարկեր

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկերը, ունեն հետևյալ տեսքը:

		2011	2010
Ժամկետանց վարկեր		27,866	19,791
	<i>Պահուստ</i>	(6,001)	(2,286)
Այլ արժեզրկված վարկեր		4,665	31,435
	<i>Պահուստ</i>	(100)	(3,143)
Ընդամենը ժամկետանց և արժեզրկված վարկեր		32,531	51,226
	<i>Ընդամենը պահուստ</i>	(6,101)	(5,429)
Զուտ ժամկետանց և արժեզրկված վարկեր		26,430	45,797

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության դուրս գրված վարկերը, ունեն հետևյալ տեսքը:

		2011	2010
Դուրս գրված վարկեր		17,100	
	<i>Ծախս</i>	(17,100)	
Ընդամենը դուրս գրված վարկեր		17,100	

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայում առկա փոփոխությունների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքի և փոխարժեքի տատանումները: Կազմակերպությունը չի տեղաբաշխել և չի ստացել տատանվող տոկոսադրույքով վարկեր: Բացի փոխարժեքային ռիսկի կենտրոնացումներից, Կազմակերպությունը չունի շուկայական ռիսկի այլ կենտրոնացումներ:

Փոխարժեքային ռիսկ

Փոխարժեքային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կփոփոխվի արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների հետևանքով: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Կազմակերպության փոխարժեքային ռիսկի վերլուծությունը ներկայացված է ստորև:

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	<u>հազ. դրամ</u> <u>Ընդամենը</u>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	104,704	678	105,382
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	2,520,605	-	2,520,605
Լիզինգ	162,176	-	162,176
Կանխավճարներ մատակարարներին	5,437	-	5,437
Ավանդներ բանկերում	120,039	27,127	147,166
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	2,912,961	27,805	2,940,766

Պարտավորություններ

Պարտավորություններ այլ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	-	-	-
Փոխառություններ	2,404,442	-	2,404,442
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	2,404,442	-	2,404,442
Չուտ դիրքը առ 31 դեկտեմբեր 2011	508,519	27,805	536,324
Չուտ դիրքը առ 31 դեկտեմբեր 2010	399,199	77,821	477,020

Ազատ փոխարկելի արժույթները հիմնականում ներառում են Եվրոն ու ԱՄՆ դոլարը:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Կազմակերպությունը չի կարողանա մարել իր վճարման պարտավորությունները սթրեսային և նորմալ իրավիճակներում: Այս ռիսկի սահմանափակման համար Գեկավարությունը ներգրավել է լրացուցիչ դրամական միջոցներ, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Կազմակերպության իրացվելիության վերահսկողությունը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ինչպես նաև ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության հաշվեկշռային գործակիցները: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ամփոփում է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ըստ մարման ժամկետների՝ 2011թ. 31 դեկտեմբերի դրությամբ, հիմնվելով չդիսկոնտավորված վճարումների պայմանագրային պարտավորությունների վրա: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ դրանք կպահանջվեն անմիջապես:

	<u>հազ. դրամ</u>					
						2011
	Ցպահանջ, մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավել	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	-	-	-	-	-	-
Փոխառություններ	58,500	-	-	1,645,817	700,125	2,404,442
Ընդամենը չդիսկոնտավորված ֆինանսական պարտավորություններ	58,500	-	-	1,645,817	700,125	2,404,442

2010

	Ֆյահանջ, մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավել	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ այլ	-	-	-	-	-	-
Ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ Փոխառություններ	8,738	-	-	919,625	-	928,363
Ընդամենը չդիսկոնտավորված ֆինանսական պարտավորություններ	8,738	-	-	919,625	-	928,363

28. Կապիտալի համարժեքություն

Կազմակերպության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակն այն է, որ Կազմակերպությունը համատասխանի հաստատված արտաքին պահանջերին: Կազմակերպությունը շահագրգռված է պահպանելու բարձր վարկային վարկանիշ և կապիտալի առողջ նորմատիվներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և սեփական կապիտալը հետևողականորեն աճեցնելու գործում:

Կազմակերպությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը՝ կատարելով ճշգրտումներ, որոնք առաջանում են տնտեսական պայմանների և ռիսկի բնույթի փոփոխության հետևանքով: Անցյալ տարվա համեմատ փոփոխություններ չեն եղել Կազմակերպության նպատակներում, քաղաքականությունում և գործողություններում:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկի կշիռների ստորակարգության՝ դասակարգվելով համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի բնույթի և գնահատման:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը սահմանել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը՝ 150, 000 հազար ՀՀ դրամ: Կազմակերպությունը պահպանել է կապիտալին ներակայացվող բոլոր պահանջները: